

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Aut cœlum perit divitiis, aut emitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

16.6. *divites sui marcesces. Id est, de repente & impro-
vise, tum ipse tū quæ collegit, omnia deperibūt.*

SECUNDA VERITAS.

Non fit à Christo Divitibus difficultas
regni cælorum: sed illam sibi faciunt
Divites contra ipsum Christum.

RATIO EST, Quia tota difficultas possiden-
di cælorum regni quæ fit divitibus, fit à prava
cupiditate, vel à malo divitiarum usu, ut infra
declaratur.

16.7. 147. *Atqui hæc prava cupiditas & malus divitiarū
usus non fit à Christo, sed ab ipsis divitibus con-
tra Christum. Quare, inquit S. Augustinus, quod
sufficit operi Dei, non quod sufficit cupiditati ve-
stra. Cupiditas vestra non est opus Dei.*

16.8. *Ergo neque à Christo fit divitibus difficultas
Regni cælorum, sed illam sibi faciunt divites cō-
tra ipsum Christum: unde nihil est quod accu-
sent nisi semetipsos. Quod spectant illa quæ habet
S. Hieronymus ad Cælantiam: *Asperam nobis &
injuvarem virtutum viam nimia facit visiorum
consuetudo, quæ si in partem alteram transferatur,
invenietur sicut Scriptura dicit, semita iustitiæ le-
vis. Quod & ipsi agnoscunt in inferno qui sic ge-
munt; Lassati sumus in via iniquitatis & perdis-
tionis & ambulavimus vias difficiles, viam autē
Domini, non vivimus. Quid nobis profuit superbia,
aut divitiarum lætancia quid contulit nobis? Vi-
desne ut distinguunt vias suas à via Domini?**

TERTIA VERITAS.

Quanta est facilitas divitiarum, ut a-
mentur, tanta est difficultas Divitum
ut salventur.

SENSUS ET RATIO EST, Quia quanta est
unicuique facilitas seu propensio naturæ in di-
vitiis vel conquiritendas vel conservandas, tanta
est illa cupiditas quæ est radix malorum omnium.
Sed quanta est talis cupiditas, tanta est difficul-
tas divitum ut salventur; cum enim difficultas
salutis proveniat à prava illa cupiditate quæ sa-
luti contraria suggerit, profectò quàm prona erit
cupiditas, tanta inde crescet difficultas. Augmē-
tum cupiditatis, diminutio charitatis; & dimi-
nutio charitatis, augmentum difficultatis. Sic
graviter sancti Hilarius & Hieronymus, *grave o-
nus, inquit, innocentia subit, incrementum opum
occupata, Id est, crescit cupiditate in anima quæ*

esset alioquin innocens, & quæ facillè salvaretur,
tantum accedit onus ex illo cupiditatis incremen-
to, ut desinat esse innocens & difficile possit sal-
vari. *Iuga bouum em: quinque, & eo probata illa, ro-
go te habe me excusatum. Sic se à gratis & à salu-
tis comparandæ mediis excusat dives, suis au-
gendis bonis occupatus; nec nisi difficulter quæ
sunt salutis & quæ non sunt cupiditatis, operatur.*

Deniq; quanta sit opus cautione in tractandis
divitiis, Clemens Alexandrinus sic apta simili-
tudine repræsentat: *Divitia sunt serpenti similes, L. c. Pedag.
quem si quis nescit ineffen se eminus accipere, bestia e. 6.
sine periculo summâ caudâ apprehendens, ea ma-
nu circumplebitur & mordebit: ita & divitia si
ab improbo viro apprehenduntur, inhaerent &
mordant: Sed si quis se magnificum præbens, recte &
sciens uti utatur, illa suis permanebit. Quod ut a-
perius liqueat, sit.*

QUARTA ET QUINTA VERITAS

Nisi dives divitias faciat bonas; divitiæ
malum facient divitem. Aut cælum
perit divitiis, aut emitur.

RATIO EST, Quia nisi Dives divitias faciat
bonas, non bene utetur divitiis;

Sed nisi bene utatur Divitiis, divitiæ malum
facient divitem; & cælum dives suis perdet divi-
tiis, quibus poterat illud emere.

Vera est igitur utraq; propositio; nec est aliter
declaranda distinctius quàm exponendo, quid sit
divitem divitias suas facere bonas; seu quid sit,
illum bene aut malè suis uti divitiis. Hinc enim
simul quod reliquum est in propositionibus, fa-
cillè capitur.

Tres sunt autem modi quibus id exponi pos-
sit. Primus est prodigalitatatis, cum in aperta mala
cum in luxum, in convivia, ludos, equitatum, &
supra quàm licitè potest, in sumptus ac im-
pensas absumit omnes opes suas, tunc dives
manifestè suis malè utitur divitiis, & malus effi-
citur & cælum sibi perdit. *Quia ego dedi et frumē. Osee 2.
et vinum, & oleum, & argentum multiplicavi
ei & aurum quæ fecerunt Baal: Idcirco convertar.*
Id est, jam non eis bona sed mala inferam, quia
bonis collatis malè uti sunt, & in profanos con-
verterunt usus. Quoquidem nomine quàm mul-
ti sint mali divites, quis non videt, qui mundum
& mundanos videt, quorum vix unus est, qui
non suprâ quam deberet, insanos facit sumptus.

Secundus modus est avaritiæ, cum ex opposi-
to sua sibi dives tam tenaciter servat, ut desit ne-
cessariis subministrandis vel pauperibus vel do-
mesticis, vel non fideliter reddendis quæ debet,
vel infideliter exigendis quæ sibi fortè debeatur
unde multum contra justitiam, charitatem, mā-
suetudinem, misericordiam cæterasque virtutes
peccetur. Quis tum etiam non intelligat malum
illum esse divitem, & cœli iacturam facere, dum
temporale lucrum nimis accurat? Sic paucis, sed
multum consideratè Sapiens; *conturbat domum*
suam qui sectatur avaritiam. Domum suam, Id
est, rem familiarem sive domesticos. *Domū suam*
id est, conscientiam & gratiarum œconomiam;
Domum suam, Id est, illam æternitatis domum &
stationem ad quam vocatus erat, conturbat & e-
vertit & pessumdat hæc omnia.

Tertius deniq; est inertie cuiusdam spiritua-
lis, quæ fit, ut dives licet nec admodum prodigus
nec avarus sit, tam parum tamen est de suo salu-
tis negotio sollicitus, ut in acquirendis, conser-
vandis, & impendendis pecuniis nihil aliud spe-
det quàm suum temporale lucrum vel transito-
riam commoditatem nihil de cœlo, nihil de ani-
ma, nihil de Deo cogitet, seq; unum quodãmodo
pro suarum sine divitiarum statuatur, suam unam
utilitatem, vel quæ inde hauritur, delectationem
vel qui simul conjungitur sæcularem factum re-
spiciat & intendat, etiam non cogitans, sed natu-
rali tantum & humano motu, què non purificat
nobilitiori aliquo & supernaturali motivo. Tunc
dives divitias suas non facit bonas, nec satis bene
his utitur. Tunc divitiæ malum etiam faciunt di-
vitem. Tunc denique cœlum dives suis illis di-
vitiis perdit, quibus illud emere poterat.

Tria sunt hæc distinctè paulo fusius expla-
nanda.

Primum, quod divitias suas dives non faciat
bonas, bonitate morali & meritoria, de qua hic
agitur, satis apertum est, cum nullum tale sit bo-
num quod sine suo caret: Est enim finis in mora-
libus quod forma in naturalibus, unde sicut nihil
existit naturale quod forma careat, ita nihil mo-
rale quod sine suo privetur. Suo sine autem di-
ves pecuniæ suæ privat usum, qui tantum ea uti-
tur quo sine diximus; non est finis qui moralem
ullam conferat bonitatem cœlo dignam, animæ
utilem & Deo gratam. Finis est merè tēporarius,
merè naturalis & humanus quem sibi potest Eth-
nicus & publicanus proponere. *Nonne & Publi-*
cani, nonne & Ethnici hoc faciunt? Q. d. ut habet
interlineatis, in hoc non plus faciunt quàm gentiles,

Matth. 5.

ex humano affectu hoc facientes. Unus unus super-
naturalis finis est, qui vel actu vel virtute intētus
potest hunc bonorem impertiri cum gratia rebus
creatis, ut bonæ sint, qua bonitate Deus colitur &
animæ salus promovetur. Hic est unus Christiano
finis propositus, hic est unus quem Deus spectat
largiendo divitiibus suas divitias: quibus, ut reli-
quis creaturis, utantur tanquam mediis ad salutē
comparandam: *Vni-versa enim propter semetipsum*
operatus est Dominus. Unde quàm verum est Di-
vitem non spectare hunc finem; tam certum est
non bonas facere suas divitias quæ hoc solo spe-
ctato sine bonæ esse possit. Neq; alius dicat bo-
num esse suam servare vitam, suam famam, suam
familiam, ac proinde bonas esse divitias, quarum
ministerio bona illa servantur. Esto enim sint bo-
næ bonitate quam vocant entis & naturæ, de hac
modò non agitur, ut supra dictum est, sed de bo-
nitate moris & gratiæ, quæ sit æterni capax meri-
ti & futuræ fœmen beatitudinis. Hæc autem boni-
tas quæ sola vera est bonitas, tam necessariò nos-
tris in actionibus finē exigit supernaturalem, ut
nisi finis ille adsit, nec ipsa quæ dicuntur bona o-
pera, verè sint bona. Sic aptè S. Augustinus in illi
Psalmi versiculum, *averte oculos meos ne videant*
vanitatem, postquàm multis egit contra laudis ap-
petitum, sic concludit ad rē nostram: *porro si va-*
num est propter hominum laudes bona facere, quā-
to vanius propter adipiscendam pecuniam vel au-
gendā sive retinendā, & si quid huiusmodi est com-
modi tēporalis, quod nobis accidit extrinsecus, quia
omnia vanitas. Propter ipsam deniq; temporalem
salutem, non debemus facere bona opera nostra, sed
potius propter illam quam speramus, ubi bono im-
mutabili perfruamur. Sic & S. Gregorius: *vigilā-*
ti cura per cuncta opera intentio nobis nostra pen-
sanda est, ut nil temporale in his qua agit, appetat;
& totam se in soliditate æternitatis figat; ne sit extra
fundamentum, actionis nostræ fabrica ponitur, ter-
ra delibescere solvatur.

Secundum quod inde sequitur, est, divitias eū
sic bonæ non sunt, malum facere divitem: Et id
quidem duobus modis, primò negativè ut vo-
cant, sicut dicitur arbor mala quæ non facit fru-
ctum bonum, & servus malus qui acceptum ta-
lentum non duplicat. Sic planè dives malus qui
ex divitiis non refert salutarem fructum, cui
potissimum referendo divitiæ datæ sunt, ut cer-
ta salutis media. Unde à villico quæritur: *Redde*
rationem vili-cationis tuæ. Id est, bonorum om-
nium sive spiritualium sive temporalium, quo-
rum administratio sic divitiibus est credna, ut qui
benè

Prov. 16.

Pf. 118.

28. Mt.

c. 13.

Luc. 16.